

Bruxelles, 11. lipnja 2025.
(OR. en)

9236/25

Međuinstitucijski predmet:
2025/0034(NLE)

RECH 236
COMPET 402

ZAKONODAVNI AKTI I DRUGI INSTRUMENTI

Predmet: Preporuka Vijeća o programu politike europskog istraživačkog prostora za razdoblje 2025. – 2027.

**PREPORUKA VIJEĆA O PROGRAMU POLITIKE EUROPSKOG ISTRAŽIVAČKOG
PROSTORA ZA RAZDOBLJE 2025. – 2027.**

(Tekst značajan za EGP)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 292., u vezi s člankom 182. stavkom 5.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) EU se danas suočava s brojnim i nezapamćenim izazovima. Svjetski se poredak mijenja, a turbulentan geopolitički kontekst, sve veća gospodarska konkurencija, dosad nezabilježena brza i transformativna tehnološka revolucija te klimatske promjene i njihove posljedice tresu temelje naše društvene dobrobiti i sigurnosti. Istraživanja i inovacije ključni su za smanjenje ranjivosti i ostvarivanje punog potencijala Europe u cijelom europskom istraživačkom prostoru (EIP) i imaju presudnu ulogu u jačanju održive konkurentnosti Europske unije te njezine društvene otpornosti, blagostanja i sigurnosti. Hitno je potrebno ojačati europsko vodstvo i stratešku autonomiju u ključnim tehnološkim područjima, čuvajući otvoreno gospodarstvo.

- (2) Razvoj EIP-a neizostavan je dio našeg odgovora na te izazove. Ambicija stvaranja EIP-a kao jedinstvenog tržišta za istraživanja, tehnologiju i inovacije nastala je 2000. i sadržana je u Ugovoru iz Lisabona kao poseban cilj EU-a u članku 179. TFEU-a. Iako je od 2022. ostvaren znatan napredak u okviru prvog programa politike EIP-a, treba učiniti više kako bi se nastavio razvijati potpuno funkcionalan EIP u kojem se zemlje mogu okupiti kako bi koordinirale i poboljšavale svoje politike i ekosustave istraživanja i inovacija te u kojem se znanje, istraživači, inovatori i tehnologija mogu slobodno kretati. Bolja koordinacija na razini EU-a u okviru EIP-a može pomoći u poticanju ulaganja i reformi, doprinijeti premošćivanju inovacijskog jaza koji postoji u usporedbi s globalnim konkurentima EU-a i unutar EU-a te odigrati ključnu ulogu u poticanju održive konkurentnosti.
- (3) Program politike EIP-a ključan je za provedbu prioriteta EIP-a, kako su utvrđeni u Paktu za istraživanje i inovacije u Europi. Programom politike EIP-a podupiru se zajednički naponi koje Europska komisija, države članice i, kada je to primjereno, pridružene zemlje i dionici ulažu u bolju koordinaciju politika istraživanja i inovacija na svim razinama. On potiče njihov osjećaj odgovornosti i veću predanost te doprinosi radu na konceptu „pete slobode” – jedinstvenom tržištu za istraživanja i inovacije. Programom politike EIP-a za sljedeći trogodišnji ciklus (2025. – 2027.) želi se:
- doprinijeti povećanju konkurentnosti EU-a i osiguravanju njegove strateške autonomije te istodobno očuvati otvoreno gospodarstvo tako da se koordiniraju namjenska ulaganja i reforme u području istraživanja i inovacija i da se, kada je to primjereno, udruže resursi na nacionalnoj i, ako je primjenjivo, regionalnoj razini te na razini EU-a koji su dostupni u trenutačnom višegodišnjem financijskom okviru za razdoblje 2021. – 2027.;
 - ojačati izvrsnost i utjecaj EU-a u području istraživanja i inovacija, njegov globalni vodeći položaj u području znanosti te privlačnost za talente iz cijelog svijeta pojednostavnjivanjem istraživačkih karijera, olakšavanjem mobilnosti istraživača i razmjene znanja diljem Europe te promicanjem pristupa najsuvremenijoj infrastrukturi i

- unaprijediti EU-ov održivi razvoj i društveni učinak koordiniranjem napora u području istraživanja i inovacija u području industrijske preobrazbe razvojem sinergija s drugim politikama i promicanjem kružnijeg i otpornijeg gospodarstva.
- (4) EIP je u posljednjih 25 godina ostvario velika postignuća u ključnim područjima politika, uključujući istraživačke infrastrukture, otvorenu znanost, međunarodnu suradnju, rodnu ravnopravnost i uključivost u području istraživanja i inovacija, zajedničko programiranje, istraživačke karijere i mobilnost istraživača. Tim su postignućima, među ostalim, doprinijela djelovanja Marie Skłodowska-Curie (MSCA), u okviru kojih je financirano više od 150 000 izvrsnih istraživača, ponajprije putem izvrsnih doktorskih programa, postdoktorskih istraživačkih stipendija te razmjene osoblja u području istraživanja i inovacija, EURAXESS, koji je podržao više od 2 milijuna istraživača u razvoju karijere i mobilnosti u cijeloj Europi, kao i europski oblak za otvorenu znanost (EOSC), koji omogućuje neometan pristup kvalitetnim podacima i digitalnim uslugama te podupire prekograničnu i interdisciplinarnu suradnju.
- (5) Države članice i Komisija 2021. postigle su dogovor o novoj viziji i okviru politike za EIP, koji su navedeni u Paktu za istraživanje i inovacije¹ i Zaključcima Vijeća o budućem upravljanju europskim istraživačkim prostorom (EIP)². U toj se dugoročnoj viziji utvrđuju zajedničke vrijednosti i načela kojima će se voditi istraživanja i inovacije te prioritete za zajedničko djelovanje. Države članice u Paktu su ponovno iskazale predanost suradnji radi postizanja ciljeva EIP-a koji se odnose na poticanje suradnje i koordinacije njihovih politika istraživanja i razvoja te na smanjenje rascjepkanosti znanstvenih istraživanja, tehnologije i inovacija u Europi. U Zaključcima Vijeća o jačanju konkurentnosti EU-a, jačanju europskog istraživačkog prostora i prevladavanju njegove rascjepkanosti iz 2024.³ države članice naglasile su i da je ključno nastaviti graditi i jačati ekosustave istraživanja i inovacija te ponovno istaknule potrebu za boljom koordinacijom i usklađivanjem planiranja i provedbe politika na razini EU-a i na nacionalnoj razini.

¹ Preporuka Vijeća (EU) 2021/2122 od 26. studenoga 2021. o Paktu za istraživanje i inovacije u Europi, SL L 431, 2.12.2021., str. 1–9.

² 14308/21.

³ 16179/24.

- (6) Prvim programom politike EIP-a za razdoblje 2022. – 2024. stvoreni su čvrsti temelji za postizanje ciljeva EIP-a. Njime su prioriteta područja iz Pakta za istraživanje i inovacije pretočena u konkretne aktivnosti. Komisija, države članice, zemlje pridružene programu Obzor Europa i dionici na razini EU-a zajednički su proveli 17 aktivnosti. U okviru nove upravljačke strukture Forum EIP-a i njegove podskupine imaju važnu ulogu u provedbi EIP-a i njegovih aktivnosti. Pružaju učinkovit okvir za suradnju Komisije, država članica, pridruženih zemalja i relevantnih dionika u okviru uključivog i participativnog pristupa. Time se potiču inovativne strategije i zajednička odgovornost za politike u cilju jačanja europskog ekosustava istraživanja i inovacija. Kao zajednički savjetodavni odbor na visokoj razini za stratešku politiku, Odbor za europski istraživački prostor i inovacije (ERAC)⁴ pruža savjete u ranoj fazi Vijeću, Komisiji i državama članicama o strateškim pitanjima politike istraživanja i inovacija, među ostalim o strateškom usmjerenju politike i budućim trendovima koji iziskuju razradu politika Unije i nacionalnih, a i regionalnih, politika istraživanja i inovacija, među ostalim o trenutačnom i sljedećem Okvirnom programu Unije za istraživanja i inovacije te drugim relevantnim Unijinim inicijativama usmjerenima na istraživanja i inovacije.

⁴ Odluka Vijeća (EU) 2021/2241 od 13. prosinca 2021. o sastavu i mandatu Odbora za europski istraživački prostor i inovacije (ERAC), SL L 450, 16.12.2021., str. 143–147.

- (7) Komisija je u komunikaciji iz 2024. naslovljenoj „Provedba europskog istraživačkog prostora (EIP)”⁵ istaknula postignuća programa politike EIP-a za razdoblje 2022. – 2024. i nove upravljačke strukture. Postignuća u ispunjavanju niza potreba u području istraživanja i inovacija u cijeloj Europi u okviru prvog programa politike EIP-a za razdoblje 2022. – 2024. uključuju, na primjer, (1) osnivanje Koalicije za poboljšanje vrednovanja istraživanja (CoARA), (2) objavljivanje Kodeksa za nultu toleranciju prema rodno uvjetovanom nasilju u sustavu EU-a za istraživanja i inovacije, (3) uspješno održavanje prvog multilateralnog dijaloga o načelima i vrijednostima za međunarodnu suradnju u području istraživanja i inovacija te donošenje ministarske izjave, (4) stvaranje europskog okvira za privlačenje i zadržavanje istraživačkih, inovacijskih i poduzetničkih talenata u Europi i pokretanje Opservatorija za karijere u području istraživanja i inovacija, (5) poticanje prelaska na zelenu energiju provedbom strateškog programa za istraživanja i inovacije u okviru pilot-projekta EIP-a za zeleni vodik, (6) jačanje i prepoznavanje važnosti sposobnosti upravljanja istraživanjima i (7) osmišljavanje novog okvira za praćenje i evaluaciju EIP-a.

⁵ COM (2024) 490.

- (8) Drugi program politike EIP-a za razdoblje 2025. – 2027. temelji se na tom pristupu i osmišljen je kao pomoć u jačanju nacionalnih sustava istraživanja i inovacija i prevladavanju složenih globalnih izazova s kojima se Europa suočava. Na temelju prioritetnih područja za zajedničko djelovanje iz Pakta za istraživanje i inovacije i ishoda provedbe prvog programa politike EIP-a za razdoblje 2022. – 2024. u njemu se navodi 11 dugoročnih strukturnih politika EIP-a i osam konkretnih aktivnosti EIP-a, kako su definirane u stavku 1. ove preporuke. Rezultat su opsežnog postupka zajedničkog stvaranja u okviru Foruma EIP-a, koji je bio usmjeren na sadržaj strukturnih politika EIP-a i aktivnosti EIP-a. Osim toga, ERAC je doprinio pružanjem strateških savjeta u ranoj fazi o potrebi za političkim diskursom EIP-a, o strukturi programa politike EIP-a za razdoblje 2025. – 2027., o osiguravanju predanosti najmanje polovine država članica provedbi programa te o potrebi za boljim priopćavanjem ambicija, ciljeva i prioriteta tog programa. Cilj je započeti s njegovom provedbom 2025. U program politike EIP-a za razdoblje 2025. – 2027. prenesene su tekuće politike iz prvog programa, a bavi se i temeljnim dugoročnim ciljevima EIP-a i dovoljno je fleksibilan kako bi mogao odgovoriti na nove strateške potrebe. Njime bi se trebala povećati vidljivost i povećati informiranost o EIP-u, njegovim ciljevima i aktivnostima,

PREPORUČUJE SLJEDEĆE:

1. Države članice donose program politike EIP-a za razdoblje 2025. – 2027., koji uključuje 11 strukturnih politika EIP-a i osam aktivnosti EIP-a. Strukturne politike EIP-a dugoročnije su aktivnosti ugrađene u nacionalne i europske politike i sustave istraživanja i inovacija, koje iziskuju napore koji nadilaze trogodišnji ciklus programa politike EIP-a. Imaju trogodišnji plan rada kako bi se osigurala provedba aktivnosti za postizanje očekivanog dugoročnijeg učinka. Aktivnosti EIP-a konkretne su, temelje se na politikama i usmjerene su na postizanje ciljeva kako bi se ostvarila znatna dodana vrijednost za EU, države članice, pridružene zemlje i dionike, a treba ih dovršiti u okviru trogodišnjeg programa politike EIP-a. Svi prijedlozi strukturnih politika EIP-a i aktivnosti EIP-a za razdoblje 2025. – 2027. detaljnije su opisani u Prilogu.

2. Države članice dobrovoljno provode strukturne politike i aktivnosti iz programa politike EIP-a za razdoblje 2025. – 2027., na temelju načela varijabilne geometrije, s Komisijom i, kada je to primjereno, u koordinaciji s pridruženim zemljama i dionicima, u skladu s četirima prioritetnim područjima za zajedničko djelovanje utvrđenima u Paktu za istraživanje i inovacije. Te strukturne politike i aktivnosti usmjerene su na (i) stvaranje jasne dodane vrijednosti na nacionalnoj i europskoj razini, (ii) ostvarivanje učinka postizanjem specifičnih rezultata i konkretnih ishoda u roku od tri godine, (iii) oslanjanje na stalno zajedničko stvaranje između država članica, Komisije i, kada je to primjereno, pridruženih zemalja i dionika, (iv) samostalnost s jednom glavnom aktivnošću i (v) dobrovoljnu provedbu u skladu s promjenjivom geometrijom, čime bi se omogućila fleksibilnost u pogledu stupnja u kojem se zemlje mogu uključiti. U strukturnim politikama EIP-a i aktivnostima EIP-a trebalo bi biti osigurano sudjelovanje najmanje polovine država članica kako bi bile provedene.
3. Strukturne politike EIP-a i aktivnosti EIP-a, navedene po prioritetnim područjima utvrđenima u Paktu za istraživanje i inovacije u Europi, sljedeće su:

1. PRIORITETNO PODRUČJE: PRODUBLJIVANJE STVARNO FUNKCIONALNOG UNUTARNJEG TRŽIŠTA ZA ZNANJE

Učinkovito, djelotvorno unutarnje tržište za znanje, koje dobro funkcionira i temelji se na slobodnom kretanju istraživača, znanja i podataka, te cirkulacija mozgova ključni su za izgradnju učinkovitijeg i uključivijeg europskog sustava istraživanja i inovacija. Time se osigurava učinkovito iskorištavanje nastojanja i ulaganja i stvara se kritična masa potrebna za djelotvornost. Za povećanje konkurentnosti EU-a ključno je ojačati međunarodni položaj i vodeću ulogu EU-a u području znanosti provođenjem pionirskih istraživanja i inovacija u cijelom lancu istraživanja i inovacija, uključujući temeljnu i primijenjenu znanost, te povećanjem privlačnosti EU-a za talente iz cijelog svijeta, zadržavanjem talenata u EU-u i prevladavanjem rascjepkanosti EIP-a.

Komisija i države članice, u koordinaciji s pridruženim zemljama i organizacijama dionika kada je to primjereno, nastavit će raditi na tom prioritetu u okviru sljedećih strukturnih politika EIP-a:

- omogućivanja otvorene znanosti razmjenom i ponovnom upotrebom podataka, među ostalim putem europskog oblaka za otvorenu znanost (EOSC);
- jačanja održivosti, pristupačnosti i otpornosti istraživačkih infrastruktura u EIP-u;
- jačanja rodne ravnopravnosti i uključivosti u EIP-u, posebno s pomoću intersekcijskog pristupa;
- povećanja privlačnosti i održivosti istraživačkih karijera te podupiranja mobilnosti;
- reforme vrednovanja istraživanja;
- unapređenja kapaciteta i aktivnosti vrednovanja znanja;
- provedbe globalnog pristupa istraživanjima i inovacijama.

Za iduće tri godine predlažu se sljedeće aktivnosti EIP-a:

- primjena pravednosti u otvorenoj znanosti;
- unapređenje ekosustava europske znanosti za politiku (S4P);
- olakšavanje i ubrzavanje odgovorne upotrebe umjetne inteligencije u znanosti u EU-u;
- jačanje sigurnosti istraživanja.

2. PRIORITETNO PODRUČJE: ZAJEDNIČKO SVLADAVANJE IZAZOVA ZELENE TRANZICIJE I DIGITALNE TRANSFORMACIJE I DRUGIH IZAZOVA KOJI UTJEČU NA DRUŠTVO TE POVEĆANJE SUDJELOVANJA DRUŠTVA U EIP-U

Kako bi EIP odigrao svoju ulogu u poticanju konkurentnosti, poboljšanju kvalitete života ljudi u EU-u i odgovaranju na društvene izazove kao što su zelena i digitalna tranzicija, trebao bi uspostaviti sinergije s drugim politikama kako bi se uspostavili cjeloviti pristupi. Ulaganja u istraživanja i inovacije trebala bi dovesti do vrijednih rezultata koje tržište primjenjuje i prihvaća i trebala bi unaprijediti znanstveni napredak i učinak pri odgovaranju na društvene potrebe.

Za postizanje rezultata u tom prioritetnom području sljedeće su strukturne politike EIP-a utvrđene kao ključne:

- pretvaranje Strateškog plana za energetske tehnologije (Plan SET) u ključnu tematsku sastavnicu EIP-a;
- poboljšanje povezanosti istraživanja i inovacija i visokog obrazovanja u okviru EIP-a te ostvarenje punog potencijala europskih ekosustava istraživanja i inovacija;
- jačanje povjerenja u znanost putem sudjelovanja građana, građanskog angažmana i komunikacije o znanosti.

Za iduće tri godine predlažu se sljedeće aktivnosti EIP-a:

- ubrzavanje ulaganja u istraživanja i inovacije za industrijsku preobrazbu Europe i njezinu konkurentnu održivost;
- ubrzavanje novih metodoloških pristupa kako bi se unaprijedilo biomedicinska istraživanja i testiranje lijekova i medicinskih proizvoda;
- razvoj dosljednog i koordiniranog okvira za europski pristup integritetu i etici u području istraživanja i inovacija s obzirom na nove izazove.

3. PRIORITETNO PODRUČJE: POBOLJŠANJE PRISTUPA IZVRSNOSTI U PODRUČJU ISTRAŽIVANJA I INOVACIJA U CIJELOJ UNIJI TE POBOLJŠANJE MEĐUSOBNE POVEZANOSTI INOVACIJSKIH EKOSUSTAVA DILJEM UNIJE

Istraživačka izvrsnost obuhvaća sve dobi, discipline i sektore u cijeloj Europi. Još nije ostvaren njezin puni potencijal jer postoje znatne razlike u mogućnostima za istraživače i inovatore u EIP-u.

Za postizanje rezultata u tom prioritetnom području sljedeća je strukturna politika EIP-a utvrđena kao ključna:

- poboljšanje pristupa izvrsnosti u EU-u.

Za iduće tri godine predlaže se sljedeća aktivnost EIP-a:

- poticanje istraživanja i inovacija: novo doba u upravljanju istraživanjima.

4. PRIORITETNO PODRUČJE: UNAPREĐENJE USKLAĐENIH ULAGANJA I REFORMI U PODRUČJU ISTRAŽIVANJA I INOVACIJA

S obzirom na to da je EU usmjeren na područja ključna za buduću konkurentnost, održivost i dobrobit, bilo bi kontraproduktivno duplicirati, zamijeniti ili rascjepkati ulaganja i inicijative u području istraživanja i inovacija. Transnacionalna suradnja povećava učinkovitost jer omogućuje udruživanje resursa kako bi se postigla kritična masa i povećali učinci prelijevanja znanja radi poticanja istraživanja i inovacija. Kako bi ta ulaganja bila učinkovita i uspješna, u nekim će slučajevima biti potrebno osmisliti, provesti i pratiti strukturne reforme u nacionalnim sustavima istraživanja i razvoja. Cilj je tih reformi povećati znanstvenu izvrsnost, integrirati kulturu vrednovanja rezultata istraživanja, ojačati veze između znanosti i poduzeća te bolje usmjeravati politike za potporu poslovnim inovacijama.

U okviru tog cilja ne predlažu se konkretne strukturne politike ni aktivnosti EIP-a.

Međutim, Europska komisija i države članice ostaju predane bliskoj suradnji putem niza postojećih instrumenata. Točnije, očekuje se da će se provedbom mjera za istraživanje i inovacije u okviru Mehanizma EU-a za oporavak i otpornost povećati nacionalni kapaciteti za istraživanja i inovacije, posebno u zemljama koje i dalje zaostaju.

U okviru europskog semestra za koordinaciju ekonomskih politika Europska komisija provodi detaljnu analizu nacionalnih sustava istraživanja i inovacija te donosi preporuke za pojedine zemlje o tome kako povećati njihov inovacijski potencijal. Zatim prati odgovore politika država članica kako bi ocijenila napredak u otklanjanju utvrđenih nedostataka u području istraživanja i inovacija. U provedbi reformi radi poboljšanja sustava istraživanja i inovacija države članice i, kada je to primjereno, pridružene zemlje mogu dobiti stručnu potporu u okviru Instrumenta za političku podršku programa Obzor, koji se pokazao vrlo korisnim za poboljšanje oblikovanja politika i utvrđivanje programâ reformi, kao i u okviru pojačanog dijaloga o politikama s državama članicama i, kada je to primjereno, pridruženim zemljama o zajednički dogovorenim temama iz područja istraživanja i inovacija.

4. Uspostavljeni okvir za suradnju unutar ERAC-a, koji pruža jasne strateške savjete i smjernice u području istraživanja i inovacija, i unutar Foruma EIP-a, koji je odgovoran za poboljšavanje koordinacije radi učinkovite provedbe programa politike EIP-a, trebalo bi zadržati kao središnji mehanizam upravljanja EIP-om. Sljedeći program politike EIP-a za razdoblje 2025. – 2027. trebao bi ostati uključiv i transparentan na svim razinama upravljanja kako bi se potaknulo zajedničko stvaranje i preuzimanje odgovornosti za njega. Forum EIP-a trebao bi nastaviti utvrđivati nove izazove koji nisu obuhvaćeni aktivnostima programa politike EIP-a za razdoblje 2025. – 2027., ali za čije je prevladavanje potrebna međudržavna suradnja i koji su obuhvaćeni Paktom za istraživanje i inovacije, kao što su daljnje djelovanje u vezi sa slobodom znanstvenog istraživanja i jačanje vodeće uloge Europe u znanosti.

5. Strukturne politike i aktivnosti EIP-a države članice trebale bi provoditi dobrovoljno i na temelju načela promjenjive geometrije, u skladu sa stavkom 2. ove preporuke. Državama članicama preporučuje se da u potporu provedbi programa politike EIP-a za razdoblje 2025. – 2027. uključe svoje regije i nacionalne dionike. Koordiniranom bi provedbom trebalo osigurati da dionici na razini EU-a budu aktivno i široko uključeni u čitav spektar aktivnosti, od istraživanja do inovacija i uvođenja na tržište. Kategorije dionika u Forumu EIP-a trebalo bi preispitati kako bi se razmotrila optimalna zastupljenost različitih interesa, posebno privatnog sektora i civilnog društva.
6. Države članice i Europska komisija trebale bi nastaviti podržavati puno sudjelovanje zemalja pridruženih programu Obzor Europa i krovnih organizacija dionika na razini EU-a u provedbi programa politike EIP-a za razdoblje 2025. – 2027.
7. Ulaganja u istraživanja i inovacije u EU-u nisu dovoljna i manja su od ulaganja mnogih globalnih konkurenata EU-a. EU trenutačno troši oko 2,3 % svojeg BDP-a na istraživanje i razvoj, što je znatno ispod cilja od 3 % utvrđenog 2002. u Deklaraciji iz Barcelone. Ostvarivanje tog složenog cilja od 3 % BDP-a iziskuje obnovljenu političku predanost kako bi se potaknula javna i privatna ulaganja u istraživanje i razvoj u okviru raspoloživih sredstava. Potrebne su i dodatne reforme kako bi se poboljšali nacionalni ekosustavi istraživanja i inovacija te maksimizirao učinak povećanja ulaganja u istraživanja i inovacije. To je već dio prioritetnog područja „unapređenje usklađenih ulaganja i reformi u području istraživanja i inovacija” iz Pakta za istraživanje i inovacije, a države članice i Komisija trebale bi nastaviti raditi na njegovu ostvarenju.

8. Europska komisija trebala bi nastaviti provoditi mehanizam za praćenje EIP-a opisan u Paktu za istraživanje i inovacije u Europi i razrađen u prilogu „Okvir za budući mehanizam za praćenje EIP-a”, koji je Komisija 10. lipnja 2022. predstavila Vijeću⁶. Tim će se mehanizmom pratiti napredak u ostvarivanju prioriteta EIP-a utvrđenih u Paktu za istraživanje i inovacije. Mehanizam za praćenje EIP-a trebao bi uključivati:

1. pregled stanja EIP-a za praćenje napretka u ostvarivanju njegovih ciljeva na razini EU-a i na nacionalnoj razini, koji se redovito ažurira;
2. trogodišnja izvješća Komisije Vijeću o praćenju EIP-a radi preispitivanja provedbe njegova programa politike;
3. trogodišnja izvješća u vezi s EIP-om za pojedine zemlje kako bi se preispitao napredak zemalja u provedbi programa politike EIP-a, izbjegavajući bilo kakvo dodatno opterećenje za države članice.

Države članice trebale bi nastaviti razmjenjivati informacije o EIP-u, posebno objavljujućim podacima i informacijama na platformi za politiku EIP-a. Osim toga, trebale bi poticati provedbu strukturnih politika, aktivnosti i rezultata EIP-a koji su relevantni za njih, oslanjajući se pritom na dostupnu potporu.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće

Predsjednik/Predsjednica

⁶ 9578/22.

PRILOG

Detaljno objašnjenje strukturnih politika i aktivnosti EIP-a

Prijedlozi strukturnih politika i aktivnosti EIP-a detaljnije su opisani redoslijedom navedenim u nastavku. Ako zbog *takvih politika i aktivnosti bude potrebno financiranje iz proračuna EU-a, takvo financiranje ograničeno je na dostupna sredstva u okviru trenutnog višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027.*

Strukturne politike EIP-a

- Omogućivanje otvorene znanosti razmjenom i ponovnom upotrebom podataka, među ostalim putem europskog oblaka za otvorenu znanost (EOSC)
- Jačanje održivosti, pristupačnosti i otpornosti istraživačkih infrastruktura u EIP-u
- Jačanje rodne ravnopravnosti i uključivosti u EIP-u, posebno s pomoću intersekcijskog pristupa
- Povećanje privlačnosti i održivosti istraživačkih karijera te potpora mobilnosti
- Reforma vrednovanja istraživanja
- Unapređenje kapaciteta i aktivnosti vrednovanja znanja
- Provedba globalnog pristupa istraživanju i inovacijama
- Pretvaranje Strateškog plana za energetske tehnologije (Plan SET) u ključnu tematsku sastavnicu EIP-a
- Pобољшanje povezanosti istraživanja i inovacija s visokim obrazovanjem u EIP-u te ostvarenje punog potencijala europskih ekosustava istraživanja i inovacija

- Jačanje povjerenja u znanost putem sudjelovanja građana, građanskog angažmana i komunikacije o znanosti
- Pобоljšanje pristupa izvrsnosti u EU-u

Aktivnosti EIP-a

- Primjena pravednosti u otvorenoj znanosti
- Unapređenje ekosustava europske znanosti za politiku (S4P)
- Olakšavanje i ubrzavanje odgovorne upotrebe umjetne inteligencije u znanosti u EU-u
- Jačanje sigurnosti istraživanja
- Ubrzavanje ulaganja u istraživanja i inovacije za industrijsku preobrazbu i konkurentnu održivost Europe
- Ubrzavanje novih metodoloških pristupa kako bi se unaprijedilo biomedicinska istraživanja i testiranje lijekova i medicinskih proizvoda
- Izrada dosljednog i koordiniranog okvira za europski pristup integritetu i etici u području istraživanja i inovacija s obzirom na nove izazove
- Poticanje istraživanja i inovacija: novo doba u upravljanju istraživanjima

Strukturne politike EIP-a

1. OMOGUĆIVANJE OTVORENE ZNANOSTI RAZMJENOM I PONOVNOM UPOTREBOM PODATAKA, MEĐU OSTALIM PUTEM EUROPSKOG OBLAKA ZA OTVORENU ZNANOST (EOSC)

Ciljevi

- Praksa i vještine u području otvorene znanosti nagrađuju se i poučavaju te tako postaju „novi standard”

- Norme, alati i usluge istraživačima omogućuju da pronađu rezultate, da im pristupe te da ih ponovno upotrijebe i kombiniraju
- Uvodi se i održava objedinjena infrastruktura kojom upravlja zajednica i koja omogućuje otvorenu razmjenu znanstvenih rezultata
- Europa je predvodnik u stvaranju mreže FAIR⁷ istraživačkih podataka, s uspostavljenim poveznicama s drugim podatkovnim prostorima
- Istraživačima se pružaju bolji pravni uvjeti i resursi za pristup rezultatima istraživanja financiranih javnim sredstvima i njihovu ponovnu upotrebu te za korištenje publikacija i podataka u znanstvene svrhe

Opis

Cilj je navedene strukturne politike korjenita promjena istraživačkih zajednica i istraživačkih infrastruktura u Europi. Nastojat će se poboljšati pravni okvir EU-a za otvorenu razmjenu, neometan pristup i pouzdanu ponovnu upotrebu istraživačkih podataka i drugih digitalnih istraživačkih resursa koji se koriste i proizvode u istraživačkom ciklusu. Primjeri aktivnosti uključuju:

- promicanje prihvaćanja čvora EU-a za EOSC u europskoj istraživačkoj zajednici;
- podršku proširenju EOSC federacije dodavanjem nekoliko čvorova te jamčenje njezine prilagodljivosti na temelju zajedničkih standarda i politika upotrebe te mreže, počevši od 2025.;
- provedbu daljnjih savjetovanja s dionicima i prikupljanje više dokaza o utvrđenim opcijama politike kako bi zakonodavni i regulatorni okvir EU-a o autorskim pravima i podacima bio primjeren istraživanjima;
- proširenje okvira za praćenje EOSC-a najsuvremenijim metodologijama za procjenu učinka povezanih politika i praksi.

⁷ Vidljivi, dostupni, interoperabilni i ponovno upotrebljivi podaci.

Očekivani ishodi

- Uspostava visokovrijedne EOSC federacije i povećavanje njezine primjene
- Povećanje količine i produktivnosti FAIR istraživačkih podataka u Europi
- Utvrđivanje područja za mjere i inicijative kako bi se omogućio okvir EU-a za autorska prava i podatke primjeren istraživanjima
- Procjena učinka politika i prakse otvorene znanosti na temelju platforme za prikupljanje obavještajnih podataka o politici otvorene znanosti

2. JAČANJE ODRŽIVOSTI, PRISTUPAČNOSTI I OTPORNOSTI ISTRAŽIVAČKIH INFRASTRUKTURA U EIP-U

Ciljevi

- Poboljšati usluge istraživačkih infrastruktura i bolje ih prilagoditi potrebama korisnika, u kontekstu suvremenih i novih znanstvenih, tehnoloških i inovacijskih izazova te prioriteta politika EU-a
- Poboljšati europski ekosustav istraživačkih infrastruktura, među ostalim konsolidacijom postojećih istraživačkih infrastruktura i utvrđivanjem novih projekata kako bi se popunile praznine u tim infrastrukturama
- Stvoriti integriranije i održivije programe za jačanje pristupa istraživačkim infrastrukturama i njihovim uslugama, posebno za istraživače i inovatore iz cijelog EIP-a
- Povećati učinak na istraživanje i društvo te produbiti suradnju s industrijom
- Uspostaviti bolje veze i, prema potrebi, interoperabilnost među različitim vrstama infrastrukture (istraživačke infrastrukture, tehnološke infrastrukture, e-infrastrukture, podatkovne infrastrukture)
- Poticati uključivanje dionika u aktivnosti istraživačkih infrastruktura

Opis

Provedbom navedene strukturne politike jamče se otvorenost, pristupačnost i sigurnost vrhunskih održivih istraživačkih infrastruktura za istraživače i inovatore u cijelom EIP-u te se dodatno razvijaju i konsolidiraju istraživačke infrastrukture, njihova integrativna funkcija u ekosustavu istraživanja i inovacija i njihov potencijal za ostvarivanje prioriteta EU-a. Provedbom dugoročne strategije pojednostavnit će se okružje istraživačkih infrastruktura te će se utvrditi i u prvi plan postaviti usluge i tehnologije tih infrastruktura potrebne za jačanje konkurentnosti i strateške autonomije EU-a u području znanosti i tehnologije te njegova kapaciteta za svladavanje društvenih izazova.

- Izrada dugoročne strategije za istraživačke infrastrukture
- Provedba jasnog praćenja uspješnosti različitih istraživačkih infrastruktura
- Provedba jasne analize financijske potpore istraživačkim infrastrukturama
- Provedba strateške analize stanja istraživačkih infrastruktura u Europi

Očekivani ishodi

- **Za dugoročne aktivnosti i aktivnosti koje se ponavljaju:** (1) dugoročna strategija EU-a za istraživačke infrastrukture, uključujući novi, strateški pristup potpori EU-a istraživačkim infrastrukturama; (2) plan Europskog strateškog foruma za istraživačke infrastrukture (ESFRI) za 2026. i ključni elementi za analizu stanja 2028.; (3) praćenje istraživačkih infrastruktura ESFRI-ja (engl. *ESFRI landmarks*); (4) uključivanje dionika (izvješća o događajima/aktivnostima).
- **Za kratkoročne aktivnosti, izvješća s preporukama o:** (1) financiranju, uključujući sinergije s nacionalnim i regionalnim financiranjem, sredstvima EU-a i drugim izvorima; (2) međunarodnoj suradnji, s posebnim naglaskom na pitanjima sigurnosti istraživanja; (3) procjeni učinka ESFRI-ja; (4) otpornosti i ozelenjivanju europskih istraživačkih infrastruktura; (5) daljnjem jačanju konzorcija europskih istraživačkih infrastruktura (ERIC) kao dijelova ekosustava istraživačkih infrastruktura.

3. JAČANJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI I UKLJUČIVOSTI U EIP-U, POSEBNO S POMOĆU INTERSEKCIJSKOG PRISTUPA

Ciljevi

- Produbiti dijalog o politikama i koordinaciju politika i aktivnosti među državama članicama i, kada je to primjereno, pridruženim zemljama i dionicima o rodnoj ravnopravnosti i uključenosti, posebno s pomoću intersekcijskog pristupa, u području istraživanja i inovacija, uključujući institucionalne/strukturne promjene putem uključivih planova za rodnu ravnopravnost, integraciju rodne dimenzije u sadržaj istraživanja i inovacija, okončanje rodno uvjetovanog nasilja i izradu rodno osjetljivih proračuna
- Unaprijediti rodnu ravnopravnost i uključenost, posebno s pomoću intersekcijskog pristupa, u području istraživanja i inovacija prihvaćanjem i poboljšanjem postojećih preporuka i alata
- Poboljšati prikupljanje, praćenje i evaluaciju podataka o rodnoj ravnopravnosti i uključenosti u području istraživanja i inovacija, posebno s pomoću intersekcijskog pristupa, kako bi se utvrdili primjeri uspješne prakse i izazovi te eventualni nedostaci koje treba otkloniti budućim politikama i mjerama
- Smanjiti geografske razlike u radu na pitanjima rodne ravnopravnosti i uključenosti među državama članicama i, kada je to primjereno, pridruženim zemljama, posebno s pomoću intersekcijskog pristupa
- Postići veću stopu sudjelovanja žena i nedovoljno zastupljenih istraživača, poboljšati kvalitetu radnih (i studijskih) uvjeta koji osiguravaju rodnu ravnopravnost, rodnu ravnotežu, jednake mogućnosti i uključenost za istraživače iz svih sredina, uključujući nedovoljno zastupljene i marginalizirane skupine, pravednije zapošljavanje, promaknuće i dodjelu proračunskih sredstava, dostupnost mjera za postizanje ravnoteže između poslovnog i privatnog života, sigurnija okružja bez rodno uvjetovanog nasilja, bolju rodnu ravnotežu na položajima na kojima se donose odluke te nepristrane i kvalitetnije rezultate istraživanja i inovacija

Opis

Navedena strukturna politika poboljšat će kvalitetu i društvenu važnost istraživanja i inovacija te će pomoći u privlačenju raznolikijih talenata u europski sustav istraživanja i inovacija i njihovu zadržavanju u sustavu, kao i u osiguravanju mogućnosti da svi ostvare svoj puni potencijal, čime će se pokazati da je EU i dalje predan svojoj ulozi predvodnika na međunarodnoj razini u osiguravanju rodne ravnopravnosti i uključenosti u području istraživanja i inovacija, posebno s pomoću intersekcijskog pristupa.

Očekivani ishodi

- Osmišljavanje pristupa za praćenje i evaluaciju radi djelotvorne provedbe planova za rodnu ravnopravnost
- Izrada smjernica za provedbu intersekcijskog pristupa u politici istraživanja i inovacija, među ostalim u prikupljanju, odabiru i analizi pokazatelja
- Osmišljavanje pristupa za praćenje i evaluaciju kako bi se pospješilo uključivanje rodne dimenzije u sadržaj istraživanja i inovacija
- Poboljšanje mehanizma rodno osviještene politike za sinergije s drugim aktivnostima EIP-a na razini EU-a i nacionalnoj razini
- Provedba kodeksa za suzbijanje rodno uvjetovanog nasilja u području istraživanja i inovacija, izrađenog u okviru 5. aktivnosti programa politike EIP-a za razdoblje 2022. – 2024.
- Utvrđivanje načela za donošenje rodno osjetljivog proračuna i praćenje rashoda u području istraživanja i inovacija

4. POVEĆANJE PRIVLAČNOSTI I ODRŽIVOSTI ISTRAŽIVAČKIH KARIJERA TE POTPORA MOBILNOSTI

Ciljevi

- Poticati priznavanje istraživačkih zanimanja te interoperabilnost i usporedivost istraživačkih karijera u svim sektorima i državama članicama, u skladu s Preporukom Vijeća o europskom okviru za privlačenje i zadržavanje istraživačkih, inovacijskih i poduzetničkih talenata u Europi
- Poboljšati uvjete zapošljavanja i rada, uključujući aspekte povezane s otvorenim i transparentnim zapošljavanjem koje se temelji na zaslugama
- Poboljšati vještine istraživača radi poticanja međusektorskih i interdisciplinarnih karijera
- Podupirati bolji razvoj i napredovanje u karijeri te oblikovati nove načine ulaganja kako bi se smanjila nesigurnost i proširile mogućnosti za razvoj karijere
- Poticati uravnoteženije kretanje talenata, uključujući međusektorsku mobilnost
- Osigurati djelotvorne i pouzdane podatke Opservatorija za karijere u području istraživanja i inovacija (ReICO)
- Stvoriti sinergije s drugim povezanim aktivnostima politike EIP-a te povezanim trenutačnim i budućim inicijativama EU-a, posebno onima kojima se podupire mobilnost istraživača unutar Europe, kao što je Komisijin paket mjera za mobilnost vještina i talenata

Opis

Navedena strukturna politika namijenjena je povećanju privlačnosti i održivosti istraživačkih karijera u Europi tako što se EU, države članice, i, kada je to primjereno, pridružene zemlje i dionike podupire u zajedničkoj provedbi svih aktivnosti koje proizlaze iz 4. aktivnosti programa politike EIP-a za razdoblje 2022. – 2024. te se prati ishod stvarne provedbe tih inicijativa i reformi. Aktivnost će uključivati razmjenu primjera dobre prakse, izradu smjernica i preporuka te doprinos konsolidaciji ReICO-a.

Očekivani ishodi

- Zajednički izrađene smjernice za provedbu Preporuke Vijeća o europskom okviru za privlačenje i zadržavanje istraživačkih, inovacijskih i poduzetničkih talenata u Europi, za kvalitetnija radna mjesta i bolje funkcioniranje tržišta rada u području istraživanja
- Zajednica prakse za razmjenu iskustava i jačanje istraživačkih karijera na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i organizacijskoj razini
- Konsolidirani ReICO uz sudjelovanje relevantnih aktera izvan zajednice za istraživanje i inovacije te zajedničko uklanjanje nedostataka
- Preporuke za bolji razvoj karijere i napredovanje u karijeri, uključujući europske modele dobivanja stalnog zaposlenja i povezane mehanizme vrednovanja i financiranja
- Zajednički stvoreni načini ulaganja, udruživanje i koordinacija snaga te zajedničko osmišljavanje inicijativa za smanjenje nesigurnosti i olakšavanje neakademske istraživačke karijere

5. REFORMA VREDNOVANJA ISTRAŽIVANJA

Ciljevi

- Uvesti institucionalne promjene kako bi se poboljšalo vrednovanje istraživanja
- Mjeriti razinu napretka reformi za vrednovanje istraživanja
- Povećati znanje i podignuti svijest o reformama
- Utvrditi nedostatke u reformama, eventualne čimbenike koji ih ograničavaju ili onemogućuju te potrebne dodatne mjere
- U konačnici doprinijeti povećanju kvalitete, uspješnosti i učinka istraživanja te tako povećati privlačnost istraživačkih karijera

Opis

Način na koji se trenutačno vrednuju istraživački projekti, istraživači, istraživačke jedinice i istraživačke ustanove i dalje se uvelike temelji na ograničenom skupu rezultata i aktivnosti istraživanja, uglavnom publikacija, a u okviru njega dominiraju neke neprimjerene upotrebe više pokazatelja i metoda za mjerenje kvalitete, uspješnosti i učinka istraživanja.

- Utvrđivanje i opsežna razmjena primjera dobre prakse, alata i preporuka za vrednovanje istraživanja
- Održavanje međunarodnih dijaloga i događanja za diseminaciju znanja i uzajamno učenje koje organiziraju Komisija, Koalicija za poboljšanje vrednovanja istraživanja (CoARA) i države članice
- Provedba reformi vrednovanja istraživanja u istraživačkim ustanovama
- Provedba studije kako bi se utvrdile promjene nacionalnih okvira, promjene koje provode istraživačke ustanove i promjene koje se očekuju od akcijskih planova potpisnika Sporazuma o reformi vrednovanja istraživanja
- Nastavak nacionalnih dijaloga između nacionalnih tijela i istraživačkih organizacija

Očekivani ishodi

- Poboljšanje znanja, informiranosti i angažmana u vezi s praksama i reformama vrednovanja istraživanja, za što bi se trebale pobrinuti CoARA, istraživačke organizacije (uključujući organizacije koje istraživanja provode, organizacije koje ih financiraju i organizacije koje ih vrednuju), nacionalna tijela i institucije EU-a
- Podupiranje, mapiranje i analiza promjena u nacionalnim okvirima i pojedinačnim istraživačkim ustanovama
- Utvrđivanje preostalih nedostataka u reformama i mjera koje su još potrebne na svim razinama (institucionalnoj, nacionalnoj i europskoj)

6. UNAPREĐENJE KAPACITETA I AKTIVNOSTI VREDNOVANJA ZNANJA

Ciljevi

- Poboljšati vrednovanje i primjenu znanja, vještine i stručnu potporu
- Poboljšati pristup intelektualnoj imovini i podacima dobivenima istraživanjima i inovacijama te njihovu upotrebu
- Konsolidirati kulturu vrednovanja znanja

Opis

EU ima poteškoća s prenošenjem rezultata istraživanja i inovacija u primjenu u društvu i gospodarsku vrijednost te sa zadržavanjem vrijednosti unutar EU-a, što je ključno za funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Navedena strukturna politika namijenjena je otklanjanju nedostataka u europskoj bazi znanja, i to:

- izgradnjom kapaciteta posrednikâ za jačanje povezanosti akademske zajednice, industrije i javnih tijela;
- poboljšanjem pristupa intelektualnoj imovini i njezine zaštite, posebno primjenom pristupa odgovornog licenciranja i zajedničkog upravljanja podacima;
- jačanjem kapaciteta za vrednovanje i vještina aktera u području istraživanja i inovacija, uključujući istraživačke organizacije i organizacije za financiranje;
- povećanjem prihvaćanja rezultata multidisciplinarnih istraživanja, uključujući društvene, umjetničke i humanističke znanosti;
- poboljšanjem mjernog okvira kako bi se obuhvatila šira stvorena društvena vrijednost.

Očekivani ishodi

- Europski sustav načela odgovornog licenciranja i zajednički pristup upravljanju podacima kako bi se postigla međusektorska suradnja i donijela veća korist za poduzeća i za društvo, uzimajući u obzir pitanja sigurnosti istraživanja
- „Laboratoriji za učenje o stvaranju vrijednosti” za razvoj vještina u području vrednovanja znanja i poduzetništva putem ciljanog osposobljavanja, uzajamnog učenja i kontakta s uzorima
- Političke smjernice za povećanje i ubrzavanje prihvaćanja multidisciplinarnih rezultata istraživanja i inovacija u europskom istraživačkom prostoru na temelju popratne studije Komisije i rada na stvaranju posebne zajednice
- Sveobuhvatan mjerni okvir koji obuhvaća širok spektar aktivnosti vrednovanja znanja radi praćenja uspješnosti EIP-a u tom području

7. PROVEDBA GLOBALNOG PRISTUPA ISTRAŽIVANJU I INOVACIJAMA

Ciljevi

- Zajamčiti da program politike EIP-a za razdoblje 2025. – 2027. uključuje međunarodnu dimenziju kao međusektorsko, dugoročno i temeljno obilježje ekosustava istraživanja i inovacija
- Poboljšati povezanost znanosti, politike i diplomacije
- Svladati globalne izazove i zaštititi strateške interese, vrijednosti i načela Unije, njezinih država članica i, kada je to primjereno, pridruženih zemalja
- Promicati jednake uvjete na razini EU-a u međunarodnoj suradnji u području istraživanja i inovacija
- Produbiti znanje o bilateralnoj suradnji država članica i, kada je to primjereno, pridruženih zemalja s trećim zemljama

Opis

U kontekstu korjenitih promjena u geopolitičkom, znanstvenom i tehnološkom okružju EU bi trebao bolje strateški iskoristiti snagu međunarodne suradnje u području istraživanja i inovacija, među ostalim u promicanju zajedničkih načela i vrijednosti EU-a.

Navedena strukturna politika provodit će se vođenjem aktivnosti i rasprava stalne podskupine Foruma EIP-a za globalni pristup istraživanju i inovacijama, a to su:

- periodično mapiranje bilateralne i multilateralne znanstvene suradnje država članica i, kada je to primjereno, pridruženih zemalja i dionika;
- poticanje sinergija s drugim programima i inicijativama EU-a, kao što je Global Gateway;
- koordiniranje i usklađivanje s drugim aktivnostima EIP-a, kao što je predložena aktivnost u području sigurnosti istraživanja;
- davanje mišljenja i smjernica o tome kako ojačati međunarodnu dimenziju sljedećeg okvirnog programa.

Očekivani ishodi

- Europski okvir za znanstvenu diplomaciju (2025.)
- Plan za multilateralni dijalog o vrijednostima i načelima međunarodne suradnje u području istraživanja i inovacija (2025.)
- Nove pilot-inicijative u okviru pristupa Tima Europa, uključujući Latinsku Ameriku i Karibe 2025. te Indiju 2026. i proširenje postojećih pristupa Tima Europa na Afriku i Kinu
- Mišljenje o tome kako organizirati međunarodnu suradnju u području istraživanja i inovacija s trećim zemljama u okviru sljedećeg okvirnog programa

8. PRETVARANJE STRATEŠKOG PLANA ZA ENERGETSKU TEHNOLOGIJU (PLAN SET) U KLJUČNU TEMATSKU SASTAVNICU EIP-A

Ciljevi

- Produbiti veze između zajednice za istraživanja i inovacije i industrije radi potpore uvođenju inovacija u području čiste energije, bez dodatnog administrativnog opterećenja
- Osmisliti zajedničke pristupe međusektorskim pitanjima, uključujući razvoj vještina, istraživanja i inovacije prilagođene društvenim potrebama, digitalizaciju, prihvaćanje na tržištu i dostupnost tržišta
- Preispitati aktualan tehnološki doseg kako bi se predložile nove relevantne tehnologije čiste energije, ako su potrebne
- Poboljšati suradnju između europskih tehnoloških i inovacijskih platformi i europskih industrijskih saveza

Opis

Navedena strukturna politika doprinijet će općim ciljevima EIP-a produblјivanjem koordinacije između programâ istraživanja i inovacija u području čiste energije i inicijativa na razini EU-a te nacionalnoj i institucijskoj razini te povećanjem suradnje među akterima diljem Europe, u cilju postizanja općih klimatskih i okolišnih ciljeva. Nadalje, pretvaranje izmijenjenog Plana SET u strukturnu politiku novog programa politike EIP-a potaknut će pokretanje i razvoj novih ključnih inicijativa te bolje povezivanje cilja istraživanja i inovacija u području čiste energije sa širom perspektivom istraživanja i inovacija. Primjerice, aktivnosti iz Strategije EU-a za solarnu energiju uključuju osmišljavanje zajedničkog strateškog programa za istraživanje i inovacije u području solarne energije s državama članicama. Dodatne predviđene aktivnosti uključuju:

- osnivanje pet međusektorskih radnih skupina za izradu alata i preporuka o međusektorskim pitanjima u okviru Plana SET;
- uspostavu posebnih radnih postupaka koji se odnose na vodik radi provedbe pilot-projekta EIP-a za zeleni vodik;

- usklađivanje prioriteta u području istraživanja i inovacija između država članica i EU-a te poticanje zajedničkih prekograničnih aktivnosti europskih istraživačkih centara, sveučilišta i industrije.

Očekivani ishodi

- Usklađivanje svih strateških programa za istraživanja i inovacije za pojedinačna područja/tehnologije i planova provedbe s novim prioritetima EU-a i izradom zajedničkih planova provedbe i ulaganja
- Preporuke o politikama za bolje uključivanje sljedećih područja u okvir istraživanja i inovacija u području energije iz Plana SET: kružnosti i zamjene materijala, istraživanja i inovacija za društvene potrebe, digitalizacije, vještina, tržišnog prihvatanja
- Poboljšano praćenje napretka putem informacijskog sustava Plana SET

9. POBOLJŠANJE POVEZANOSTI ISTRAŽIVANJA I INOVACIJA S VISOKIM OBRAZOVANJEM U EIP-U I OSTVARENJE PUNOG POTENCIJALA EUROPSKIH EKOSUSTAVA ISTRAŽIVANJA I INOVACIJA

Ciljevi

- Bolje uskladiti strategije, politike, programe te financiranje istraživanja i razvoja s visokim obrazovanjem. Uspostaviti bližu suradnju i dijalog između ta dva područja na razini EU-a te na nacionalnoj, regionalnoj i institucionalnoj razini
- Poboljšati kvalitetu i povezanost regionalnih sustava istraživanja i inovacija te smanjiti europski inovacijski jaz
- Poboljšati znanje, pokazatelje i alate za provedbu sveobuhvatnih međusektorskih strategija i time inovacije uskladiti sa širim društvenim ciljevima
- Povećati informiranost o istraživanju i obrazovanju te njihovu komplementarnost

- Smanjiti rascjepkanost i regionalne razlike u europskom istraživačkom i inovacijskom okružju
- Produbiti suradnju akademskih, javnih i privatnih subjekata

Opis

Provedbom navedene strukturne politike želi se uspostaviti strukturirana i ciljana razmjena unutar zajednice radi promicanja sustavnijeg pristupa, među ostalim, upravljanju i potpori te uključivanja predstavnika iz područja istraživanja i visokog obrazovanja. Cilj je izgraditi stabilna partnerstva između aktera u području obrazovanja i aktera u području istraživanja i inovacija koji će surađivati na uspostavi novih mehanizama i poticaja u cilju smanjenja rascjepkanosti i premošćivanja regionalnih razlika.

Očekivani ishodi

- Izrada preporuka za osmišljavanje i provedbu strategija na institucionalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini
- Utvrđivanje postojećih pravnih prepreka na regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini, načela i glavnih sastavnica potrebnih za izradu pravnog okvira za uspostavu „pete slobode” te preporuka za konsolidaciju vodeće uloge europskih visokih učilišta u globalnim istraživanjima i inovacijama
- Utvrđivanje politika, mehanizama i poticaja za razvoj snažnije suradnje između visokih učilišta i drugih aktera u području istraživanja i inovacija
- Donošenje plana ambicija za strateško usklađivanje EIP-a i europskog prostora obrazovanja (u području visokog obrazovanja)

10. SUDJELOVANJE GRAĐANA, GRAĐANSKI ANGAŽMAN I KOMUNIKACIJA O ZNANOSTI RADI JAČANJA POVJERENJA U ZNANOST

Ciljevi

- Poticati angažman javnosti u području istraživanja i inovacija, građansku znanost i komunikaciju o znanosti s pomoću zajednički izrađenih smjernica
- Razviti djelotvornije mehanizme za znatno i uključivo sudjelovanje javnosti u području istraživanja i inovacija
- Ojačati veze između znanosti i društva na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini
- Povećati znanstvenu pismenost i znanstveni kapital jačanjem veza između znanstvene zajednice te mladih i osoba koje obično nisu uključene u znanost

Opis

Navedena strukturna politika temelji se na intersekcijskom pristupu u cilju jačanja povjerenja u znanost, a time i demokratskog upravljanja, nadovezujući se na postignuća 14. aktivnosti programa politike EIP-a za razdoblje 2022. – 2024. pod naslovom „Približiti znanost građanima”.

Očekivani ishodi

- Vodeća načela uključivog angažmana: osmisliti zajedničke pristupe za sudjelovanje javnosti u istraživanjima i inovacijama te znanstvenoj komunikaciji
- Aktivnosti povezivanja istraživača i mladih: inovativni načini poticanja djelotvornog i uključivog angažiranja i sudjelovanja mladih u području znanosti, i to pozivanjem stručnjaka da predstave najbolje nacionalne prakse te na temelju tog rada izrade priručnike i smjernice u okviru projekata koje financira EU
- Povezivanje znanosti i građana, organiziranje aktivnosti za povezivanje i jačanje lokalnih zajednica u području istraživanja i inovacija s raznim dionicima i građanima u vezi s temom znanosti i njezinom ulogom u društvu

- Uzajamno učenje o povjerenju u znanost, uključujući konsolidaciju i razmjenu znanja o tome kako se uključivanjem javnosti može izgraditi, mjeriti i unaprijediti povjerenje
- Mehanizam i program financiranja kojima je cilj na razini EU-a proširiti najbolje prakse nacionalnih inicijativa za sudjelovanje i angažman građana

11. POBOLJŠANJE PRISTUPA IZVRSNOSTI U EU-U

Ciljevi

- Poboljšati pristup izvrsnosti u cijelom EU-u
- Doprinijeti dosljednom i sinergijskom osmišljavanju i provedbi ulaganja EU-a u istraživanja i inovacije iz programâ kohezijske politike i desetog okvirnog programa za istraživanja i inovacije
- Stvoriti čvršće veze između regionalnih vlasti i inicijativa u okviru programâ istraživanja i inovacija te pružiti poticaje za pokretanje nacionalnih inicijativa koje dopunjuju inicijative na razini EU-a

Opis

Stalno su prisutne prepreke poboljšanju pristupa izvrsnosti u cijelom EIP-u te izgradnji snažnijih sinergija između kohezijske politike, nacionalnih i regionalnih programa i Obzora Europa.

Navedena strukturna politika na taj problem odgovara jačanjem suradnje među tijelima uključenima u upravljanje Europskim fondom za regionalni razvoj i programom Obzor Europa, na nacionalnoj i razini EU-a.

- Nastavlja se rad podskupine „RIMA” u okviru Foruma EIP-a kako bi se u cilju lakše razmjene informacija o ishodima i praksama inicijativa EU-a okupila nacionalna tijela za istraživanje i inovacije i upravljačka tijela za programe kohezijske politike

Očekivani ishodi

- Preporuke o poboljšanju pristupa izvrsnosti i postizanju usklađenosti i sinergija među programima
- Izvješće o napretku u provedbi preporuka iz prve faze istraživanja RIMA-e u okviru postojećeg pravnog okvira (npr. komunikacija, izgradnja kapaciteta, dugoročno planiranje, pristupačnost podataka i pristup koji se temelji na podacima, provedbena pravila i modeli koordinacije između te dvije zajednice)
- Savjetovanje o budućem jačanju sinergija između okvirnog programa i kohezijske politike, posebno u kontekstu pametne specijalizacije, uz iskorištavanje sinergija s aktivnostima koje se financiraju u okviru komponente širenja
- Razmjene primjera najbolje prakse radi poboljšanja pristupa izvrsnosti, osobito nacionalnih politika, aktivnosti i instrumenata za olakšavanje pristupa znanstvenim i inovacijskim mrežama te prijedloga o politikama, posebno za suradnju među državama članicama

Aktivnosti EIP-a

12. PRIMJENA PRAVEDNOSTI U OTVORENOJ ZNANOSTI

Ciljevi

- Utvrditi prepreke i poteškoće u postizanju pravednosti u praktičnoj primjeni otvorene znanosti i predložiti buduće opcije u pogledu odgovora politike
- Proširiti neprofitne modele objavljivanja znanstvenih radova s otvorenim pristupom koji se široko primjenjuju i priznaju u raznim disciplinama, među ostalim u vrednovanju istraživanja

- Izgraditi kapacitete za razvoj vještina povezanih s otvorenom znanošću i pravedan pristup infrastrukturi za otvorenu znanost za istraživačku zajednicu EIP-a
- Osmisliti EU-ove pristupe politike kojima se utvrđuju načini povećanja pravednosti u praksi i infrastrukturi otvorene znanosti

Opis

Provedba politike otvorene znanosti iziskuje odlučnu političku potporu i znatna ulaganja u resurse, posebno u infrastrukturu (i pristup infrastrukturi), koordinaciju, tehnološku spremnost, vještine povezane s otvorenom znanošću i digitalne vještine te stvaranje djelotvornih poticaja i sustava priznavanja i nagrađivanja istraživača. Sve to uvelike se razlikuje među europskim zemljama i organizacijama, ali i globalno, zbog čega je u EIP-u potrebno općenito uspostaviti pravednije pristupe.

- Ispitivanje nacionalnih iskustava i okvira politike koji se odnose na pristup, pokrivenost i oblikovanje infrastrukture za otvorenu znanost, politike objavljivanja znanstvenih radova i kapacitete istraživača za otvorenu znanost
- Pokretanje postupka uzajamnog učenja o pravednosti u otvorenoj znanosti u 2025./2026.
- Poticanje diseminacije vještina i osposobljavanja kako bi se otklonile nejednakosti u praktičnoj primjeni otvorene znanosti
- Održavanje radionica za javna tijela kako bi se utvrdile preporuke za institucije i oblikovateljke politika te kako bi se u 2027. objavilo izvješće

Očekivani ishodi

- Pregled stanja u pogledu izazova koji se odnose na pravednost u otvorenoj znanosti u svim zemljama EIP-a (uzimajući u obzir postojeću raznolikost u smislu okvira, kapaciteta, financiranja itd.)
- Politička i financijska potpora za pružanje visokokvalitetnih neprofitnih usluga objavljivanja znanstvenih radova s otvorenim pristupom u cijelom EIP-u

- Osmišljavanje i diseminacija zajedničkih alata, metoda osposobljavanja i usluga radi jačanja kapaciteta za razvoj vještina povezanih s otvorenom znanosti, u suradnji s dionicima
- Preporuke za razvoj EU-ova pristupa politike o pravednosti u otvorenoj znanosti u svim njezinim praktičnim primjenama

13. UNAPREĐENJE EKOSUSTAVA EUROPSKE ZNANOSTI ZA POLITIKU (S4P)

Ciljevi

Navedena aktivnost ima tri međusobno povezana cilja:

- daljnji razvoj „znanosti za politiku” i poboljšanje međusektorske integracije znanja u javne politike;
- unapređenje i jačanje europskog ekosustava S4P u svim pristupima i sektorima te na svim razinama upravljanja;
- promicanje suradnje među mrežama relevantnih aktera te poticanje utvrđivanja i razmjene primjera najbolje prakse i uzajamnog učenja.

Opis

Kako bi se poboljšale veze između znanosti i politike u Europi te smanjila rascjepkanost ekosustava S4P, ostvarit će se dva ključna cilja:

- uspostava mreže nacionalnih koordinatora za znanost za politiku, koja će okupiti službenike koji rade na strategiji S4P u nacionalnim upravama i institucijama za politike koje se bave istraživanjem i inovacijama u cijeloj Europi radi koordinacije uvođenja pristupa S4P u sve razine njihovih uprava i poticanja uzajamnog učenja u svim zemljama;
- uspostava zajednice prakse za strategiju S4P radi poticanja stabilnih paneuropskih i međunarodnih veza te jačanja interakcija, uzajamnog učenja i suradnje mreža i aktera u okviru te strategije.

Očekivani ishodi

- Redoviti dijalog između mreže, zajednice prakse i drugih zainteresiranih dionika radi stvaranja potrebnih uvjeta za djelotvornu suradnju istraživačke zajednice i oblikovatelja politika
- Poticanje uzajamnog učenja, jačanje vještina i kompetencija te omogućivanje suradnje u okviru znanosti za politiku među različitim sektorima i na različitim razinama upravljanja
- Osnivanje opservatorija za europsku znanost za politiku i njezine praktične primjene, u kojem su objedinjeni čimbenici uspjeha i zajednički izazovi povezani s radom na sjecištu znanosti i politike

14. OLAKŠAVANJE I UBRZAVANJE ODGOVORNE UPOTREBE UMJETNE INTELIGENCIJE U ZNANOSTI U EU-U

Ciljevi

Osmisliti, poduprijeti, uskladiti i koordinirati mjere politike kako bi se ubrzalo i olakšalo odgovorno uvođenje umjetne inteligencije u europsku znanost i istraživanje, što će dovesti do:

- usklađenih politika o umjetnoj inteligenciji u znanosti, uključujući zajedničko utvrđivanje prioritetnih područja;
- većeg stručnog znanja i dijeljenja resursa među zemljama;
- stvaranja temelja za suradnju i buduće sudjelovanje, razmjenu primjera najbolje prakse i privlačenje više partnera sličnih stavova;
- bliže suradnje i angažmana s dionicima, uspostave mreža i izgradnje zajednice.

Opis

Aktivnost će biti usmjerena na tri ključne teme koje proizlaze iz političkih prioriteta nove Komisije:

- strategiju za umjetnu inteligenciju u znanosti;
- osnivanje Europskog istraživačkog vijeća za umjetnu inteligenciju;
- dogovor o usmjeravanju financiranja umjetne inteligencije u znanosti.

Te će se teme razmatrati i oblikovati na redovitim sastancima i radionicama za izgradnju kapaciteta, na kojima će se predstaviti dokazi i razvoj politika, kao i na praktičnim radionicama za suradnju na usklađivanju politika te izradi smjernica i programa financiranja.

Očekivani ishodi

- Ažuriranje, promicanje i diseminacija smjernica EIP-a o upotrebi generativne umjetne inteligencije u istraživanjima (najmanje jednom godišnje 2025., 2026. i 2027.)
- Zajednički plan za umjetnu inteligenciju u znanosti (2025.)
- Dogovoreni strateški program financiranja s državama članicama, a možda i s europskim ulagačima (2026.)
- Zajednički projekti ako ih sudionici budu smatrali izvedivima/korisnima (2026. – 2027.)
- Dogovoreni plan za kontinuiranu suradnju i razvoj politika (2027.)

15. JAČANJE SIGURNOSTI ISTRAŽIVANJA

Ciljevi

- Na temelju Preporuke Vijeća o jačanju sigurnosti istraživanja poboljšati sigurnost istraživanja u EU-u kako bi akademsko okruženje ostalo stabilno i otvoreno
- Oblikovateljima politika staviti na raspolaganje prostor za suradnju koji bi služio za razmjenu iskustava te primjenu i osmišljavanje nacionalnog pristupa za ublažavanje rizika, uz poštovanje akademske slobode i institucionalne autonomije
- Osnažiti europski sektor istraživanja i inovacija kako bi mogao što bolje iskoristiti mogućnosti, ublažiti rizike koje nosi međunarodna suradnja i osigurati njezinu otvorenost i sigurnost

Opis

S obzirom na protok znanja u EIP-u i snažne međunarodne veze u sektoru istraživanja i inovacija sigurnost istraživanja nije moguće zajamčiti samo nacionalnim mjerama. Koordinirano djelovanje na nacionalnoj razini i razini EU-a služit će kao okvir za razmjenu primjera najbolje prakse i dosljednost. U prvoj godini države članice moći će ocijeniti svoje trenutno stanje i isplanirati sljedeće korake kako bi si međusobno pomogle u postizanju osnovne razine sigurnosti istraživanja.

Očekivani ishodi

U okviru navedene aktivnosti provest će se okvir iz Preporuke Vijeća o sigurnosti istraživanja⁸, i to na sljedeći način:

- radom na uspostavi europskog prostora za suradnju u području sigurnosti istraživanja putem strukturne suradnje među stručnjacima iz država članica, ulagačima u istraživanja i organizacijama dionika u području istraživanja i inovacija na razini EU-a te razmatranjem i procjenom mogućnosti za strukturiraniju potporu u tom pogledu, primjerice putem europskog stručnog centra za sigurnost istraživanja, uzimajući u obzir postojeće strukture i povezujući ga s jedinstvenom platformom;

⁸ Preporuka Vijeća od 23. svibnja 2024. o jačanju sigurnosti istraživanja, SL C, C/2024/3510, 30.5.2024.

- organiziranjem vodeće europske konferencije o sigurnosti istraživanja svake dvije godine (2025., 2027.) na kojoj će se okupiti oblikovatelji politika, stručnjaci i djelatnici u tom području kako bi raspravljali o temi sigurnosti istraživanja;
- mapiranjem, praćenjem i analizom mjera i inicijativa za sigurnost istraživanja na nacionalnoj razini i razini EU-a, među ostalim u okviru praćenja sigurnosti istraživanja svake dvije godine (2025., 2027.);
- podupiranjem razmjene informacija, uzajamnog učenja i izgradnje kapaciteta, posebno za izradu nacionalnih pristupa sigurnosti istraživanja;
- osmišljavanjem smjernica i alata za zaštitne mjere u programima financiranja istraživanja na nacionalnoj razini i razini EU-a, kao i za postupke upravljanja rizicima i dubinske analize u istraživačkim organizacijama (tj. uspostavom jedinstvene platforme za suzbijanje inozemnog upletanja u istraživanje i inovacije);
- jačanjem suradnje s međunarodnim partnerima u pogledu pristupa i mjera za sigurnost istraživanja.

S obzirom na osjetljivu prirodu teme, koja često uključuje osjetljive ili povjerljive informacije, tom će se aktivnošću uglavnom baviti samo stručnjaci iz država članica.

16. UBRZAVANJE ULAGANJA U ISTRAŽIVANJE I INOVACIJE ZA INDUSTRIJSKU PREOBRAZBU I KONKURENTNU ODRŽIVOST EUROPE

Ciljevi

- Poboljšati razumijevanje industrijskih potreba za rezultatima istraživanja i inovacija te ulaganjima u istraživanje u inovacije kako bi oblikovatelji politika i agencije za financiranje mogli osmisliti i uvesti ciljne alate za mobilizaciju ulaganja u istraživanje i inovacije
- Povećati sinergije u području financiranja istraživanja i inovacija, posebno od strane industrije, kako bi se podržali prijenos tehnologije, demonstracijski projekti, rast, validacija i tehnološke infrastrukture
- Olakšati uvođenje i upotrebu naprednih tehnologija u industriji radi postizanja održivosti i društvene koristi

Opis

Ubrzavanje ulaganja u istraživanje i inovacije iziskuje sustavan pristup informiranju i oblikovanju programa istraživanja i inovacija prema industrijskim potrebama te sveobuhvatan, operativni okvir za djelotvorno prenošenje rezultata istraživanja i inovacija u industrijske primjene.

- Integriranje postojećih alata na europskoj, nacionalnoj i regionalnoj razini, predstavljanje primjene dobre prakse, olakšavanje razmjene iskustava i pružanje prilika državama članicama i regijama za razmjenu primjera dobre prakse i stjecanje novog znanja
- Provedba europskog pristupa tehnološkim infrastrukturama koji se temelji na potražnji, uključujući pilot-aktivnosti i moguće programe financiranja, kao dio trenutačnog rada na istraživačkim i tehnološkim infrastrukturama
- Osmišljavanje, ispitivanje i provedba pristupa iz paketa instrumenata politike za ubrzavanje dekarbonizacije energetske intenzivnih industrija i unapređenje kružnog gospodarstva, pri čemu svoj doprinos treba dati zajednica Plana SET

Očekivani ishodi

- Mapiranje alata politike za potporu industrijskim istraživanjima i inovacijama
- Doprinos europskoj politici o istraživačkim i tehnološkim infrastrukturama, uključujući aktivnosti koje dovode do toga da industrija, posebno MSP-ovi, *start-up* poduzeća (novoosnovana poduzeća) i *scale-up* poduzeća (rastuća poduzeća), upotrebljavaju takve infrastrukture na temelju potražnje
- Razvoj i razmjena znanja i stručnosti u nacionalnim planovima za industrijsku tehnologiju za dekarbonizaciju energetske intenzivnih industrija
- Doprinos europskoj platformi za praćenje tehnologija i industrijskih demonstracijskih projekata (Europski inovacijski centar za industrijsku preobrazbu i emisije – INCITE)

17. UBRZAVANJE NOVIH METODOLOŠKIH PRISTUPA KAKO BI SE UNAPRIJEDILO BIOMEDICINSKA ISTRAŽIVANJA I TESTIRANJE LIJEKOVA I MEDICINSKIH PROIZVODA

Ciljevi

U okviru te aktivnosti želi se usklađenim i koordiniranim pristupom u svim državama članicama i, kada je to primjereno, pridruženim zemljama ubrzati izradu, validaciju/kvalifikaciju, prihvatanje i primjena novih metodoloških pristupa u biomedicinskim istraživanjima i regulatornom ispitivanju lijekova i medicinskih proizvoda.

Opis

Iako su države članice obvezane Direktivom 2010/63/EU, u kojoj se poziva na zamjenu korištenja životinja u istraživanjima, obrazovanju i regulatornim ispitivanjima čim postanu dostupni valjani alternativni pristupi, ne postoji koordinacijski mehanizam koji bi zajamčio izradu i validaciju novih metodoloških pristupa. Tu aktivnost EIP-a aktivno će provoditi svi akteri tako što će se uspostaviti koordinacija na razini EU-a, u okviru koje će relevantna ministarstva, regulatorne agencije, organizacije za financiranje istraživanja, akademska zajednica, farmaceutska industrija i industrija medicinske tehnologije, ugovorne istraživačke organizacije, mala i srednja poduzeća te start-up poduzeća surađivati kako bi uskladili nacionalne i regionalne politike za ubrzavanje izrade, validacije, prihvatanja i primjene novih metodoloških pristupa.

Provedbu će podupirati četiri radne skupine, i to za: (1) izradu novih metodoloških pristupa i zajedničke europske infrastrukture; (2) validaciju/kvalifikaciju, prihvatanje i primjenu novih metodoloških pristupa; (3) obrazovanje i osposobljavanje; (4) otvorenost i informiranje.

Očekivani ishodi

- Plan izrade novih metodoloških pristupa i infrastrukture s utvrđenim područjima u kojima su te metodologije najpotrebnije i u kojima se očekuje da će imati najveći kratkoročni do srednjoročni učinak (četvrto tromjesečje 2027.)
- Države članice i dionici utvrđuju aktivnosti koje bi mogli zajednički poduprijeti u cilju izrade novih metodoloških pristupa i povezanih infrastrukture (prvo tromjesečje 2028.)
- Strategija prihvatanja i uvođenja novih metodoloških pristupa s utvrđenim kriterijima za njihovu primjenu (treće tromjesečje 2027.)

- Države članice i dionici zajednički podupiru validaciju i kvalifikaciju ograničenog skupa novih metodoloških pristupa koji su osmišljeni za prihvaćanje i provedbu u regulatornom ispitivanju lijekova i medicinskih proizvoda (od četvrtog tromjesečja 2027. do trećeg tromjesečja 2028.)
- Plan obrazovanja i osposobljavanja o novim metodološkim pristupima (prvo tromjesečje 2027.) i zajednički programi obrazovanja i osposobljavanja (od drugog tromjesečja 2027. do drugog tromjesečja 2028.)
- Usklađeni program otvorenosti i informiranja o novim metodološkim pristupima radi poboljšanja otvorenog pristupa protokolima tih metodologija i rezultatima pokusa na životinjama. Taj će program sadržavati smjernice za članove etičkog povjerenstva, revizore i regulatorna tijela na temelju primjera najbolje prakse u državama članicama sudionicama. U njemu se predlažu konkretne aktivnosti za povećanje povjerenja regulatornih tijela u nove metodološke pristupe, među ostalim za bolje razumijevanje njihova potencijala i ograničenja (drugo tromjesečje 2028.)
- Najmanje jedna velika konferencija za informiranje civilnog društva i pacijenata o biomedicinskim istraživanjima te otkrivanju i razvoju lijekova (treće tromjesečje 2028.)

18. IZRADA DOSLJEDNOG I KOORDINIRANOG OKVIRA ZA EUROPSKI PRISTUP INTEGRITETU I ETICI U PODRUČJU ISTRAŽIVANJA I INOVACIJA S OBZIROM NA NOVE IZAZOVE

Ciljevi

- Uspostaviti zajednicu za razmjene radi olakšavanja rasprava o novom pristupu etici i integritetu u istraživanjima koji je tehnološki neutralan, olakšava inovacije, podupire izvrsnost, u skladu je s pristupom pojednostavnjenja te su u njega integrirana etička načela
- Koordinirati aktivnosti za unapređivanje etike i integriteta, sprečavanje povreda i uklanjanje prepreka provedbi postojećih etičkih smjernica
- Postupno osmisliti europsku mrežu za uspostavu okvira za istraživački integritet i etiku, uključujući plan aktivnosti i pokazatelje uspješnosti, uzimajući u obzir već postojeće mreže i strukture
- Stvoriti viziju ekosustava etičkih savjeta i potpore na temelju povjerenja kako bi znanstvene i istraživačke aktivnosti mogle potaknuti odgovorne inovacije usklađene s društvenim interesima

Opis

Cilj je navedene aktivnosti predvidjeti, spriječiti, otkloniti i ublažiti nove izazove te zaštititi istraživački integritet u područjima kritičnih tehnologija s obzirom na nedavno ažuriranje Europskog kodeksa ponašanja za istraživački integritet i Preporuku Komisije o područjima tehnologija kritičnih za gospodarsku sigurnost EU-a.

- Zauzimanje usklađenog pristupa integritetu i etici kako bi se olakšao odgovor sektora na navedene i druge nove izazove
- Stavljanje na raspolaganje širokog spektra alata za predviđanje, sprečavanje i ublažavanje novih disruptivnih izazova za istraživački integritet te upravljanje njima
- Izrada istinski operativnog, dosljednog i održivog europskog pristupa za potporu istraživačima u suočavanju s etičkim izazovima

Očekivani ishodi

- Osmišljavanje koordinacijske strukture (u obliku europske platforme) koja će okupiti postojeće europske mreže za istraživačku etiku i integritet
- Detaljan plan aktivnosti s pokazateljima uspješnosti
- Praktične smjernice, operativni alati i standardni operativni postupci
- Pristup zajedničkim aktivnostima osposobljavanja u obliku pilot-projekata

19. POTICANJE ISTRAŽIVANJA I INOVACIJA: NOVO DOBA U UPRAVLJANJU ISTRAŽIVANJIMA

Ciljevi

- Poboljšati priznavanje i povećati privlačnost profesije voditelja istraživanja te utvrditi jasne mogućnosti za razvoj karijere u toj profesiji
- Omogućiti širok i jednostavan pristup obrazovnim materijalima i aktivnostima/resursima za usavršavanje voditelja istraživanja, među ostalim onih na početku karijere, kao i smjernicama o alatima umjetne inteligencije

- Uspostaviti priznati europski program učenja i razvoja vještina za voditelje istraživanja s komponentama uzajamnog učenja i mobilnosti radi integracije prioriteta i vrijednosti EIP-a, npr. etike i istraživačkog integriteta, otvorene znanosti i rodne ravnopravnosti
- Poboljšati umrežavanje s voditeljima istraživanja iz javnog i privatnog sektora, što će dovesti do bolje informiranosti o programima za profesionalni razvoj, razvoju karijere i dostupnim mogućnostima osposobljavanja

Opis

Budući da se istraživački procesi intenziviraju, a očekivanja u vezi s njihovim društvenim učinkom rastu, specijalizirana potpora voditelja istraživanja sve je važnija. Inicijativom se želi ojačati profesija voditelja istraživanja, koja je još podcijenjena u EIP-u, i pruža se potpora njezinu strateškom razvoju. U prvom je planu potreba za koordiniranom potporom u području politika na razini EU-a i nacionalnoj razini kako bi se obrazovali kvalificirani stručnjaci i poboljšali izgledi za razvoj karijere te radni uvjeti, rodna ravnopravnost, osposobljavanje i mobilnost.

Očekivani ishodi

- Pokretanje (2025.) i provedba sveobuhvatnog i fleksibilnog okvira za karijere i kompetencije za voditelje istraživanja Provedba informativne kampanje na temelju dokaza u državama članicama, čiji će rezultati biti objavljeni 2026.
- Zajedničko osmišljavanje Europske povelje za voditelje istraživanja u 2026., kojom bi se uspostavio trostrani pristup koji obuhvaća istraživačke organizacije, organizacije koje financiraju istraživanja i europsku industriju te tako zajamčilo međusektorsko priznavanje, osmišljavanje pristupa za izgradnju kapaciteta te analiza uloge upravljanja istraživanjima u odabranim aktivnostima koje se financiraju u okviru komponente širenja programa Obzora Europa kako bi se pratio učinak na ukupnu učinkovitost i djelotvornost sustava istraživanja i inovacija

- Pokretanje centralizirane internetske platforme u 2027., po mogućnosti u okviru predstojeće platforme EIP-a za talente, u kojoj se objedinjuju postojeći i novi kurikulumi, obrazovni materijali, alati za usavršavanje za voditelje istraživanja te pristup ključnim programima osposobljavanja i certifikacije za sadašnje i buduće stručnjake
-